

සුරාබදු තැගි අරමුදල - 2021

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්වගණනය කළ මතය

සුරාබදු තැගි අරමුදලේ 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, 1990 අංක 37 දරන සුරාබදු පනතින් සංශෝධිත 1912 අංක 08 දරන සුරාබදු ආඥාපනතේ 58 “ඒ” වගන්තිය හා සුරාබදු ආඥාපනතේ 32(2) (කිව්) වගන්තිය යටතේ වූ අංක 818 සුරාබදු නිවේදනය සහ ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(3) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට අරමුදලේ මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මා මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් තත්වගණනය කළ මතයක් පළකරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, අරමුදල අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය අරමුදල ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා අරමුදල අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

අරමුදලේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, අරමුදලේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්ස්ථානාධිකාරයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභූරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් අරමුදලේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.

- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ අරමුදලේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව,
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ අරමුදලේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, අරමුදල ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව, සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම පිළිබඳ අභ්‍යන්තර පාලනය

ගනුදෙනු කළමනාකාරිත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරිබලය සහිතව ක්‍රියාත්මක කිරීම, අදාළ වන වාර්තාකරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට අවශ්‍ය වන පරිදි ගනුදෙනු සටහන් කිරීම සහ වත්කම් සඳහා ගිණුම් කටයුතුභාවය පවත්වාගෙන යාම, කළමනාකාරිත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරි බලය සහිතව පමණක් වත්කම්වලට ප්‍රවේශ වීම, සටහන් කරන ලද වත්කම් සඳහා වූ ගිණුම්කටයුතුභාවය පවත්වා වත්කම් සමඟ සාධාරණ කාල වකවානුවලදී සැසඳීම සහ වෙනස්කම් ඇතොත් ඒවා සම්බන්ධයෙන් නිසි පියවර ගැනීම ආදිය සඳහා සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීමට ප්‍රමාණවත් “මනාලෙස සැලසුම් කරන ලද” අභ්‍යන්තර ගිණුම්කරණ පාලන පද්ධතියක් ආයතනය විසින් පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය වේ. පොදු ලෙජරය, ජර්නලය, ජර්නල් වවුචර්, ගෙවීම් වවුචර් ආදී ප්‍රධාන ගිණුම්කරණ වාර්තා පවත්වාගෙන යාම සම්බන්ධ විගණන නිරීක්ෂණ පහත දැක්වේ.

1.5.2 ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 03 හි 27 ඡේදය අනුව ක්ෂය ප්‍රතිපත්තියේ වෙනස්කම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනයට ගැලපීම් කිරීමේදී ශුද්ධ වත්කම්වල හෝ ස්කන්ධයේ බලපෑමට යටත්වන ලෙස ආරම්භක ශේෂයට ගැලපිය යුතු වුවද එසේ, කටයුතු නොකර අදාළ ගැලපීම සමාලෝචිත වර්ෂයේ ක්ෂය වියදමට ගැලපීම හේතුවෙන් ක්ෂය වියදම රු.5,223,587 ක් වැඩියෙන් දැක්විණි.</p>	<p>අදහස් දක්වා නොමැත.</p>	<p>ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 03 අනුව කටයුතු කිරීම.</p>

1.5.3 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ දැක්වීම	අදහස්	නිර්දේශය
(අ) මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනයේ ඇතුළත් රු. 5,318,747 ක සිගරට් දඩ මුදලින් සියයට 75 ක් රජයේ ආදායමට ගෙවීම් රු. 3,989,060 ක් විය යුතු වුවත්, එම මුදල මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනයේ රු. 4,132,385 ක් ලෙස දැක්වීම හේතුවෙන් රු. 143,325 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.	සිගරට් දඩ ආදායමින් රජයේ ආදායමට බැර කළ යුතු 75% ගණනය කිරීමේ දී 2021 වර්ෂයේ ලැබිය යුතු සිගරට් දඩ ආදායමද ඇතුළත් කර ගණනය කර ඇත.		මූල්‍ය ප්‍රකාශන නිවැරදිව පිළියෙල කළ යුතුය.
(ආ) මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි වටිනාකම රු. 47,134,000 ක් ලෙස දක්වා තිබුණද, එය ගොඩනැගිල්ලේ වටිනාකම පමණක් විය. එසේ වුවද ගොඩනැගිල්ල පිහිටි ඉඩම සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය දක්වාම තක්සේරු කර ගිණුම්ගත කර නොතිබුණු අතර ඉඩමේ අයිතිය සනාථ කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ලියකියවිලි විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයට අයත් ඉඩමක් බැවින් පවරා ගැනීමේ කටයුතු කෙරෙමින් පවතී. පැවරුම් සහතිකය මෙතෙක් ලැබී නොමැත.		ගොඩනැගිල්ල පිහිටි ඉඩම විධිමත් පරිදි අයිතිය තහවුරු කර ගැනීමින් තක්සේරු කර ගිණුම්ගත කිරීම.
(ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය දක්වාම රු.47,134,000 ක් වූ ගොඩනැගිලි වෙනුවෙන් ක්ෂය ගැලපීම් සිදුකර නොතිබුණි.	2022 වර්ෂයේ දී ක්ෂය ගණනය කිරීමට අදාළ නිලධාරීන්ට උපදෙස් දී ඇත.	දී ක්ෂය අදාළ කිරීම.	ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 03 අනුව කටයුතු කිරීම.

1.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 1999 අංක 8 දරන දුම්කොළ බදු පනතේ 17 (අ) I හා II ඡේද	සිගරට් දඩ මුදලින් සියයට 25 ක කොටසකින් දුම්කොළ තැගි අරමුදලක් පිහිටුවීමට කටයුතු සිදු කළ යුතු වුවත් අරමුදලේ ආරම්භක දින සිට සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසානය දක්වාම එවැනි අරමුදලක් පිහිටුවීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසානය දක්වා රු.20,437,066 ක් වූ වාර්ෂිකව වෙන්කළ මුදල	නව සංශෝධන ඇතුළත් කිරීම සඳහා කෙටුම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ සාකච්ඡා කර, අදාළ සංශෝධන සකස් කිරීම ආරම්භ කර ඇති අතර අරමුදල සම්බන්ධව වන යෝජනා ක්‍රමය ද	1999 අංක 8 දරන දුම්කොළ බදු පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව දුම්කොළ තැගි අරමුදලක් පිහිටුවීම.

අරමුදලට ගෙවියයුතු මුදලක් කෙටුම්පත් කිරීමට ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන දක්වා කටයුතු කර ඇත. තිබුණි.

(ආ) 2020 අගෝස්තු 28 දිනැති අංක 01/2020 දරන රාජ්‍ය මුදල් වක්‍ර ලේඛයේ 15.1 ඡේදයෙන් ඇතුළත් කළ

(i) මුදල් රෙගුලාසි 877 (2)(අ) සමාලෝචිත වර්ෂය දක්වාම තැගි අරමුදල සඳහා වෙනම බැංකු ගිණුමක් පවත්වාගෙන ගොස් නොතිබුණ අතර සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී රු.මිලියන 119 ක් වූ තැගි අරමුදලට ලැබීම් හා රු.මිලියන 179 ක් වූ අරමුදලේ ගෙවීම් සුරාබදු දෙපාර්තමේන්තුවේ බැංකු ගිණුම් මඟින් සිදුකර තිබුණි. 6/60 පොදු තැම්පතු වක්‍රලේඛ විධිවිධාන ප්‍රකාරව කටයුතු සිදුකිරීම. දෙපාර්තමේන්තුවෙන් අරමුභ කර ඇති අතර, එම නිසා අරමුදලේ ලැබීම් හා ගෙවීම් දෙපාර්තමේන්තුවේ බැංකු ගිණුම් වන 7041628 ගිණුම මඟින් හරහා සිදු කර ඇත.

(ii) මුදල් රෙගුලාසි 877(2)(ආ) 2021 වර්ෂයේ සුරාබදු තැගි අරමුදලේ වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමඟ අරමුදලේ කාර්යසාධන වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවද ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි. 2022 වර්ෂයේ සිට අරමුදලේ කාර්යසාධනය සම්බන්ධ වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කෙරේ. එම

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු. 71,662,784 ක උනන්දුවක් වූ අතර ඊට ප්‍රතිරූප ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු. 7,177,264 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු. 78,840,048 ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම පිරිහීමට සමථ ගාස්තු හා සිගරට් දඩ ආදායම රු. 35,179,502 ක් හෙවත් සියයට 22.5 කින් අඩුවීම හා තැගි මුදල් ගෙවීම්, දුම්කොළ අරමුදලට ගෙවීම් ඇතුළු වියදම් රු. 43,660,546 ක් හෙවත් සියයට 29 කින් වැඩිවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

2.2 අරමුදලේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම

විගණන නිරීක්ෂණය				කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාලෝචිත වර්ෂය හා ඉකුත් වර්ෂ 04 ක අරමුදලේ ශුද්ධ වත්කම්වලට සිදුවූ බලපෑම පිළිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ.				2019 වර්ෂයේ සිට සුරාබදු දෙපාර්තමේන්තුවේ සේවය කරන ලද සියළුම සුරාබදු සහ දීප ව්‍යාප්ත සේවා කාර්ය මණ්ඩල සඳහා ත්‍යාග මුදල් දිරි දීමනා ලෙස ලබා දීමට සිදුවීම හා 2020 වර්ෂයේ සිට සමථ ගාස්තු ආදායම අඩුවීම මේ සඳහා බලපා ඇත.	අරමුදලේ ආදායම් ගැනීමට කරමින් කටයුතු මෙහෙයුම් කටයුතු වලින් අනිරීක්ෂයක් ඇතිකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
වර්ෂය	අනිරීක්ෂය/ ලාභතාවය	ශුද්ධ වත්කම්	ශුද්ධ වත්කම් වලට සිදු වූ බලපෑම %		
-----	-----	-----	-----		
	රු.	රු.	වශයෙන්		
-----	-----	-----	-----		
2017	□8,646,536	490,807,718	7		
2018	36,759,028	527,566,746	7		
2019	(160,411,245)	367,155,501	(30)		
2020	(42,813,392)	324,342,110	(12)		
2021	(71,662,783)	252,679,326	(22)		

2017 සහ 2018 වර්ෂවල අරමුදලේ ශුද්ධ වත්කම් වැඩිවීමක් සිදු වී තිබුණද 2019 වර්ෂයේ සිට 2021 වර්ෂය දක්වා ශුද්ධ වත්කම්වල පිළිවෙලින් සියයට 30 ක, 12 ක සහ 22 ක ප්‍රතිශතයකින් පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂය හා ඉකුත් වර්ෂ 04 ක භාණ්ඩාගාරයේ පැවති අරමුදලේ තෑම්පත් ගිණුමේ වර්ෂ අවසානයේ ශේෂය පිළිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ.				දිවයින පුරා අඛණ්ඩව මෙන්ම විවිධ විට ද සුරාබදු නිලධාරීන්ගේ පාලනයෙන් තොර හේතූන් මත හා මත්පැන්හල් වල අඛණ්ඩ ක්‍රියාකාරිත්වයට අඩපණ කරවන ආකාරයට සිදුවූ ක්‍රියාදාමයන් ද සැලකිල්ලට ගත යුතු වේ. මේ සඳහා අරමුදලේ මූල්‍ය තත්ත්වය වර්ධනය කරගැනීමේ අරමුණින් සමස්ථ මත්පැන් සැපයුම් දාමයේ පරීක්ෂණ හා	අරමුදලේ අරමුණුවලට අදාළ වියදම් පමණක් දැරීම මගින් මූල්‍ය තත්ත්වය ආරක්ෂා කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.
වර්ෂය	ශුද්ධ මුදල් වැඩිවීම/ (අඩුවීම)	තෑම්පත් ගිණුමේ ශේෂය	තෑම්පත් ගිණුමේ ශේෂයට වූ බලපෑම %		
-----	-----	-----	-----		
	රු.	රු.	වශයෙන්		
-----	-----	-----	-----		
2017	25,504,151	388,502,890	7		
2018	26,882,015	415,384,906	6		
2019	(214,749,066)	200,635,839	(51)		
2020	2,129,466	202,765,306	1		
2021	(60,127,569)	142,637,736	(30)		

අරමුදලේ මූල්‍ය තත්ත්වය වර්ධනය කර ගැනීම කෙරෙහි

<p>සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදීද අවධානය යොමුවී නොතිබුණු අතර 2017, 2018 සහ 2020 වර්ෂ වල භාණ්ඩාගාරයේ පැවති අරමුදලේ තැම්පත් ගිණුමේ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කලද, 2019 සහ 2021 වර්ෂවලදී අරමුදලේ ප්‍රමාණාත්මක මූල්‍ය පිරිහීමට ත්‍යාග අරමුදලින් දෙපාර්තමේන්තුවේ සේවය කරන සියළුම නිලධාරීන්ට දිරි දීමනා ගෙවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුවී තිබුණි.</p>	<p>අධීක්ෂණයන් අක්‍රමිකතාවන් ග්‍රහණය කිරීම් මත කාර්මික අපරාධ වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීමට නියෝග ලබා දී ඇත.</p>
--	---

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) අංක 818 දරණ සුරාබදු නිවේදනය ප්‍රකාරව තැගි අරමුදලට කාරක සභාවක් පත්කර තිබුණද වර්ෂය තුළ එම කමිටුව විසින් අයවැය ලේඛනය හා ක්‍රියාකාරී සැලැස්මට අනුව මූල්‍ය හා මෙහෙයුම් කටයුතු සමාලෝචනය කල බවට තහවුරු කර ගැනීම සඳහා කමිටු රැස්වීම්වල රැස්වීම් වාර්තා විගණනයට ඉදිරිපත් නොවිණි.</p>	<p>සුරාබදු තැගි අරමුදලට අදාළ කාරක සභා වාර්තා ඉදිරි වර්ෂයේදී නියමිත පරිදි විගණනයට ඉදිරිපත් කරන බව දන්වා ඇත.</p>	<p>කමිටු රැස්වීම් වාර්තා විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත්කල යුතුය.</p>
<p>(ආ) 1994 මාර්තු 4 දිනැති අංක 818 දරන සුරාබදු නිවේදනය ක්‍රියාත්මක වී 2021 වර්ෂය වන විට වසර 26 ක් ඉක්මවා තිබුණු අතර තැගි මුදල් ගෙවීමේදී දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යභාරයේ පුළුල් වීම සැලකිල්ලට ගෙන මෙම සුරාබදු නිවේදනය සංශෝධනය කිරීමට කටයුතු කරන බව විගණනයට වාර්තා කළද මේ දක්වාත් එම කටයුතුවල සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් නිරීක්ෂණය නොවිණි.</p>	<p>වර්තමානයට ගැලපෙන අයුරින් 1994 මාර්තු 4 දිනැති 818 සුරාබදු නිවේදනය සංශෝධනය කර මුදල් අමාත්‍යාංශය අනුමැතියට යොමු කර ඇත.</p>	<p>අවශ්‍ය සංශෝධනය කඩිනමින් නිමකරගත යුතුය.</p>
<p>(ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ සහ ඉකුත් වර්ෂ 04 කට අදාළව කාර්මික අපරාධ ග්‍රහණ සම්බන්ධව සුරාබදු දෙපාර්තමේන්තුවේ නීති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අංශය විසින් විගණනයට ඉදිරිපත් කරන ලද ග්‍රහණ සම්බන්ධ තොරතුරු අනුව 2017 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා වැටලීම් ඉලක්ක ලබාදීම් වාර්ෂිකව ක්‍රමයෙන් අඩු වී තිබුණි. තවද ඉලක්කගත ග්‍රහණවලට සාපේක්ෂව සිදු කළ ග්‍රහණ ප්‍රමාණය වැඩි වී තිබුණද 2017 වර්ෂයේ සිට 2020 වර්ෂය දක්වා සිදුකළ ග්‍රහණ ප්‍රමාණය ක්‍රමයෙන් අඩු වී තිබුණි. 2021 වර්ෂයේ ත්‍යාග ග්‍රහණ සංඛ්‍යාව 4098 ක් වුවද මුලින් සැලසුම් කළ ඉලක්කගත ග්‍රහණ සංඛ්‍යාව 3428 ක සිට 2571 දක්වා 857 කින් හෙවත් සියයට 25 කින් අඩු කර සියයට 49 ක</p>	<p>2017 සිට 2019 දක්වා කාර්මික අපරාධ ග්‍රහණ ඉලක්කය ස්ථාවරව පවත්වාගෙන ඇති අතර, එම ඉලක්කය සෑම වසරකදීම ඉක්මවා යාමට නිලධාරීන් කටයුතු කර ඇත. 2021 හා 2022 වසරවල රටේ පැවති ව්‍යාධිවර්ධනය පදනම් කොට ගෙන බලපත්‍ර ලත් ස්ථාන වසා තැබීමත්, මත්පැන් සැපයුම් දාමය බිඳවැටීම</p>	<p>බලපත්‍රලත් ස්ථාන පිලිබඳ අඛණ්ඩව විධිමත් පරීක්ෂාවක් සිදු කිරීම.</p>

වර්ධනයක් ඇතිකරගෙන තිබුණි. විස්තර පහත දැක්වේ.

වර්ෂය	ග්‍රහණ ----- ඉලක්ක	ග්‍රහණ ----- සංඛ්‍යාව	එක් එක් වර්ෂය අනුව සිදු කළ ග්‍රහණ ප්‍රමාණය අඩුවීම /වැඩිවීම -----	අඩුවීම /වැඩිවීම -----
2017	3613	4315	(278)	(6)
2018	3623	3684	(631)	(14)
2019	3623	3838	154	4
2020	2272	2747	(1091)	(28)
2021	2571	4098	1351	49

හා ඊට බාධා පැමිණීමක්, අනුව එම වසරවලට අදාළ කාර්මික අපරාධ ග්‍රහණ ඉලක්කය සංශෝධනය කිරීමට සිදු වී ඇත.

(ඇ) 2011 අගෝස්තු 11 දිනැති අංක 03/2011 දරන සුරාබදු වක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව වර්ගීකරණ 09 ක් යටතේ වූ ප්‍රධාන ගණයේ කොන්දේසි කඩකිරීම් 25 හා සාමාන්‍ය ගණයේ වැරදි 35 ක් දක්වා තිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළව විගණනයට ලද තොරතුරු අනුව කාර්මික අපරාධ ග්‍රහණ 3093 ක් ත්‍යාග මුදල් ගෙවීම් සඳහා පදනම් කර තිබුණි. ඉන් 2071 ක් හෙවත් සියයට 67 ක් සාමාන්‍ය වැරදි නියෝජනය වූ අතර ප්‍රධාන ගණයේ කොන්දේසි කඩකිරීම් නියෝජය වූයේ 1022 ක් හෙවත් සියයට 33 ක් පමණක් බව නිරීක්ෂණය විය. තවද එම ග්‍රහණයන්ගෙන් 848 ක් 2015 වර්ෂයේ සිට 2019 වර්ෂය දක්වා කාලපරිච්ඡේදයට අදාළ ඒවා වූ අතර, 2099 ක් 2020 වර්ෂය සඳහාද 143 ක් 2021 වර්ෂය සඳහා අදාළ වූ ඒවා විය.

සුරාබදු බලපත්‍රලත් ස්ථාන පරීක්ෂාවන්හි දී සහ සුරාබදු බලපත්‍රලත් ස්ථාන පිළිබඳ පැමිණිලි විමර්ශනයෙහි දී වඩාත් පරීක්ෂාකාරීව හා විමසිලිමත්ව කටයුතු කරන ලෙස සුරාබදු නිලධාරීන්ට උපදෙස් ලබාදී ඇත. පරීක්ෂණ බලතල පුළුල් කිරීම හා ඒ සඳහා තාක්ෂණය යොදාගැනීමට අවධානය යොමු වී ඇත.

පවත්නා වැටලීම් දත්ත විශ්ලේෂණය හා ඒ තුළ ප්‍රධාන ගණයේ කොන්දේසි කඩකිරීම් වැඩි නියෝජනයක් වන පරිදි පරීක්ෂණ ක්‍රමවේදයන් සහ ඒ සඳහා ක්‍රමවේදයන් යොදා ගැනීමට අවධානය යොමු කල යුතුය.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය

ස්ථාවර වත්කම් වෙනුවෙන් වාර්ෂිකව ක්ෂය කරනු ලබන මුදලට සමාන මුදලක් භාණ්ඩාගාරයේ ඇති ක්ෂය සංචිත අරමුදලට බැර කරනු ලබන අතර 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට එම අරමුදලේ රු. 65,385,315 ක මුදලක් පැවතුණි. සුරාබදු දෙපාර්තමේන්තුව සඳහා 2021 වර්ෂයේ ද පරිගණක, උපාංග හා ලීබ්‍රඩ් මිලදී ගැනීම සඳහා රු.මිලියන 50ක් ලබා ගැනීමට 2021 අගෝස්තු 05 දින භාණ්ඩාගාර නියෝජ්‍ය ලේකම්ගේ අනුමැතිය

කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම

රටතුළ පවතින ආනයන සීමා හේතුවෙන් පරිගණක සැපයීම ප්‍රමාද විය ඇත. පරිගණක 70ක් ලැබී ඇත.

නිර්දේශය

අරමුදලේ පරමාර්ථ ඉටුකිරීමට අයවැය මගින් වෙන්කර ඇති ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය කල යුතුය.

ලබා ගෙන තිබුණද එම මිලදීගැනීම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි.

3.3 මතභේදයට තුඩුදෙන ගනුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

සුරාබදු ත්‍යාග මුදල් ගෙවීම.

අදහස් දක්වා නොමැත.

අදාළ නෛතික ප්‍රතිපාදනයන් සැලසෙන පරිදි අංක 818 දරන සුරාබදු නිවේදනයේ යෝජිත සංශෝධනයන් සිදුකර ගත යුතුය.

සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ත්‍යාග අරමුදලේ මුදලින් දෙපාර්තමේන්තුවේ සේවය කරන සියළු සේවකයින්ට විවිධ පදනම් යටතේ රු. 109,709,955 ක ත්‍යාග මුදල් දීමනා ගෙවා තිබුණි. අංක 818 දරන සුරාබදු නිවේදනය සංශෝධනයක් සමඟම වියදම් සීමාව සංශෝධනය කිරීමටත්, දීමනා ගෙවීම් ප්‍රමාද වීම හේතුවෙන් නිලධාරීන්ගේ කාර්මික අපරාධ ග්‍රහණ කටයුතු අඩුවීමේ හැකියාව පැවතීමත් හා අංක 818 දරන සුරාබදු නිවේදනය සංශෝධනයට අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශයක් ඉදිරිපත්කර ඒ සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලැබෙන තෙක් ත්‍යාග අරමුදලේ මුදල් ලබාගැනීම සඳහාත් අරමුදලේ කාරකසභා කමිටුවේ අනුමැතිය ලබා දී තිබූ බවත් නිරීක්ෂණය විය.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම

අරමුදලේ සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 2022 පෙබරවාරි 28 දින විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කර තිබුණි.

4.2 වාර්ෂික කාර්යසාධන වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කිරීම

අරමුදල සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂය දක්වාම පරමාර්ථ, ක්‍රියාකාරකම්වල ප්‍රගතිය දැක්වෙන කාර්යසාධන වාර්තා පිළියෙල කර නොතිබුණි. තවද අරමුදල ආරම්භයේ සිටම ඉකුත් වර්ෂය දක්වාම වාර්ෂික කාර්යසාධන වාර්තා පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කර නොතිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේ තැගී අරමුදලේ කාර්යසාධන වාර්තාව 2022 ජූනි 28 දින පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කර තිබුණි.

4.3 අභ්‍යන්තර විගණනය

විගණන නිරීක්ෂණය

සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළව අභ්‍යන්තර විගණන වැඩසටහන අනුව අරමුදල සඳහා විගණන වැඩසටහන් 03ක් සැලසුම් කර තිබුණද එම විගණනයන්ට අදාළ වාර්තා විගණනයට ඉදිරිපත් නොවිණි.

කළමනාකාරිත්වයේ දැක්වීම

කොවිඩ් වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් කාර්යාලයේ සේවයට පැමිණීම 50% ක ප්‍රමාණයක පැවතීමත් හේතුවෙන් විගණන කටයුතු සිදු කිරීමට නොහැකි වූ බව දන්වා ඇත.

අදහස් නිර්දේශය

අරමුදලේ අරමුණු ප්‍රකාරව කාර්යයන් ඉටු වන බවට සහ මූල්‍ය හා මෙහෙයුම් කාර්යය සාධනය සම්බන්ධයෙන් එලදායි අභ්‍යන්තර විගණනයන් ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

4.4 අයවැය පාලනය

විගණන නිරීක්ෂණය

ආදායම් විෂයන් දෙකක සමාලෝචිත වර්ෂයේ අයවැයගත සංඛ්‍යා සහ තත්‍ය සංඛ්‍යා අතර සියයට 6 ක හා සියයට 41 ක විචලනයක් නිරීක්ෂණය වූ අතර වියදම් විෂයන් අටක සියයට 7 සිට සියයට 100 දක්වා පරාසයක විචලනයන් නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව අයවැය ලේඛනය එලදායි කළමනාකරන පාලන කාරකයක් ලෙස යොදාගෙන ඇති බවක් නිරීක්ෂණය නොවීය.

කළමනාකාරිත්වයේ දැක්වීම

කොවිඩ් 19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් ඇස්තමේන්තුගත කළ ආකාරයට සමථ ගාස්තු ලැබීම් හා ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය කිරීමට නොහැකිවී ඇත.

අදහස් නිර්දේශය

අයවැය තොරතුරු සහ තත්‍ය තොරතුරු මාසිකව, ත්‍රෛමාසිකව විශ්ලේෂණය කරමින් ආදායම් ඉලක්ක ලගාකර ගනිමින් ප්‍රතිපාදන එලදායි ලෙස උපයෝජනය කළ යුතුය.